

Història de Manresa

Les inundacions del 12 d'octubre de 1907 i la visita del rei Alfons XIII a Manresa (part II) – Manresa com “la ciudad santa de los catalanistas furibundos”

03/06/2016 / CTESIFONE

La destrucció de fàbriques dedicades al sector tèxtil i de les infraestructures com el gasòmetre i les palanques a causa de la riuada que Manresa va patir el 12 d'octubre de 1907 (<https://historiademanresa.wordpress.com/2016/05/02/les-inundacions-del-12-doctubre-de-1907-i-la-visita-del-rei-alfons-xiii-a-manresa-part-i/>) van suposar, en primer lloc, un perjudici econòmic evident per als propietaris, però de retruc, tots els obrers d'aquestes fàbriques van quedar-se sense lloc de treball. El dia 14 d'octubre, l'alcalde Pere Armengou va informar telegràficament al Ministre de Governació que s'estimava que 30.000 obrers quedarien sense feina a tot la comarca⁽¹⁾. Així mateix, el mateix dia 14 el Diputat a les Corts espanyoles per Manresa **Leonci Soler i March** es va afanyar a reclamar que el **Banc d'Espanya** concedís crèdits amb interès molt baix o sense interès als propietaris afectats, i que l'Estat cuités a reparar els desperfectes en infraestructures⁽²⁾.

Sembla que la visita que va fer a Manresa tant amb el Governador Civil de Barcelona entre les 13:00 i les 17:00⁽³⁾ de la tarda del dia 15 d'octubre com la visita amb el Director General d'Obres Públiques, **Rafael Andrade**, a partir dels volts de les 17:00⁽⁴⁾, tenien per objectiu que aquests mandataris intercedissin en aquest sentit. Per altra banda, la Diputació Provincial de Barcelona, amb **Enric Prat de la Riba** al capdavant, també proposà al Govern espanyol l'autorització per a destinar 200.000

pessetes a la reparació de carreteres i 100.000 pessetes en concepte de calamitats públiques d'inversió directa per tal de donar feina als obrers en vaga forçosa⁽⁵⁾.

Per altra banda, sembla que poc o molt, els propietaris de les fàbriques havien iniciat les tasques de reparació. Tanmateix, la intensa pluja que va començar a caure la nit del dia 15 d'octubre i les previsions comunicades a l'Alcalde per part del Director provincial de l'Institut Hidrogràfic sobre la severitat d'una nova depressió que feia preveure noves inundacions, van aturar totes les tasques empreses⁽⁶⁾. I en efecte, els aiguats van reaparèixer i malgrat no causar danys, el perill no es va esvaïr fins la tarda del dia 16 d'octubre⁽⁷⁾. Passat el perill, el dia 17 d'octubre, el Director General d'Obres Públiques, acompanyat per l'alcalde Armengou i pel Diputat Soler i March, van recórrer de nou diverses fàbriques manresanes afectades. I és aquest dia en què es comença a parlar de la visita del **rei Alfons XIII** a Manresa. El monarca, acompanyat pel cap del Consell de Minsistres, el mallorquí **Antoni Maura**, havia sortir a quarts de vuit del matí de Madrid per dirigir-se amb tren a Màlaga, que el 24 de setembre també havia patit fortes inundacions⁽⁸⁾. Així, el 18 d'octubre ja s'anunciava a la premsa la visita del *Quèfe d'Estat* a Manresa per al dia següent, dissabte 19 d'octubre. Malgrat no saber-se l'hora d'arribada, es preveia que el monarca arribaria a l'**Estació del Nord**, des d'on després de creuar el Pont de Sant Francesc visitaria a peu l'estació del ferrocarril econòmic, la fàbrica "dels Panyos", el gasòmetre, la fàbrica Carné, la fàbrica Sitjes, la fàbrica del Pont Vell i la fàbrica Fabrés. Un cop vistes les principals destrosses, aniria a la Plaça de Sant Domènec passant pel carrer Piques, Plana de l'Om i Born, on l'esperarien una vintena de vehicles per dirigir-se a Súria⁽⁹⁾.

L'arribada d'Alfons XIII i Antoni Maura a Barcelona

La visita del rei d'Espanya a les zones afectades pels aiguats d'Andalusia i Catalunya sembla que van tenir un alt grau d'improvisació, que en general la premsa va atribuir a Antoni Maura. En primer lloc, i tenint en compte que els aiguats de Màlaga van succeir el 24 de setembre, és paradoxal que la visita a aquesta ciutat andalusa no es produís fins al 18 d'octubre. Sembla que la destrucció d'una zona industrialitzada com Catalunya el dia 12, amb la consegüent aturada forçosa dels obrers i les pèrdues econòmiques associades, tenia majors implicacions polítiques, la qual cosa, com veurem, va ser aprofitada per la premsa satírica de Madrid per establir una diferència de tracte entre Andalusia i Catalunya per part del govern espanyol que relacionaven amb el triomf aclaparador del catalanisme polític de **Solidaritat Catalana**.

Sigui com sigui, el fet és que el Cap d'Estat i el President del Consell de Ministres van arribar a Barcelona provinents de

Màlaga a bord del vapor *Cataluña*, escortat de prop pel *Ciudad de Cádiz*⁽¹⁰⁾, el diumenge 20 d'octubre de 1907. Desembarcada des del vaixell a una canoa del *Reial Club de Regates*, la comitiva va ser rebuda al **Moll de la Pau** (davant del monument a Colom, on encara avui hom pot agafar les famoses *golondrines*) a les 07:40⁽¹¹⁾, moment en què des de Montjuïc esclatava una salva de 21 canonades per donar-li la benvinguda⁽¹²⁾. Immediatament, el monarca va pujar a una carrossa descoberta que juntament amb Antoni Maura, el Comte de Viana **José Saavedra i Salamaca** i l'alcalde Barcelona **Domènec Sanllehy i Alrich**, i precedida per la Guàrdia Municipal i diversos vehicles que portaven més personalitats, els conduí a l'**Estació del Nord**, on a les 08:00 va sortir puntualment el tren especial format per dos cotxes saló, un vagó restaurant i nou vagons de primera classe. La destinació del tren era Manresa, però el comboi va fer parades molt breus a Sant Andreu del Palomar, a Montcada, a Sabadell i a Terrassa abans d'arribar a la capital del Bages. La comitiva que viatjà en tren estava formada, a més del seguici habitual del rei, pel president de la Diputació Provincial **Enric Prat de la Riba**, tres diputats a les Corts espanyoles, el Senador i Marquès d'Alella **Ferran Fabra i Puig**, el president de Foment del Treball Nacional **Lluís Muntadas i Rovira**, el president de la Cambra de Comerç **Josep Monegal i Nogués**, el Marquès de Comillas **Claudi López i Bru**, el Capità General de Catalunya **Arsenio Linares Pombo**, el Governador Civil de Barcelona **Ángel Ossorio Gallardo** i el Tinent Coronel de la Guàrdia Civil⁽¹³⁾.

Fotografia publicada a la revista *La ilustración artística* del dia 28 d'octubre de 1907 on es mostra l'aspecte que tenia el Moll de la Pau de Barcelona a quarts de vuit del matí del diumenge 20 d'octubre de 1907, poc abans de l'arribada del rei Alfons XIII. Procedent de Màlaga, el monarca es va dirigir de seguida a l'Estació del Nord per agafar el tren que l'havia de portar a Manresa. Font: Ministeri de Cultura

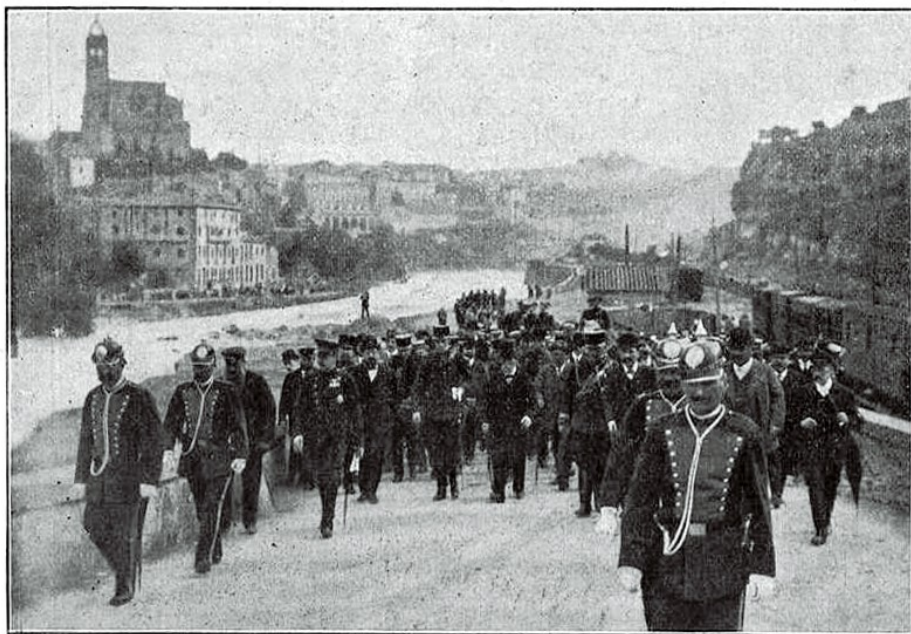
Fotografia que capta el desembarcament del rei Alfons XIII al Moll de la Pau de Barcelona pels volts de les 07:40 del 20 d'octubre de 1907 publicada a la revista *Nuevo Mundo* del 2 d'octubre de 1907. Font: Biblioteca Nacional de España

La fugaç visita d'Alfons XIII i Antoni Maura a Manresa

A les 06:30 del matí del diumenge 20 d'octubre de 1907, el pregoner municipal anunciava l'arribada del rei d'Espanya a Manresa a les 10:30 d'aquell mateix dia⁽¹⁴⁾. A les 10:00, tot el consistori municipal amb l'alcalde al capdavant, el bisbe de Vic **Josep Torres i Bages**, el diputat **Leonci Soler i March**, l'Arxiprest Alabern i el capítol de canonges de **la Seu** (<https://historiademanresa.wordpress.com/2015/03/06/la-construccio-de-la-seu-de-principis-del-segle-xx-a-lactualitat/>), una comissió dels jesuïtes, una comissió dels caputxins, una comissió del maristes, el Jutge d'Instrucció, el Jutge Municipal, tres diputats provincials, representants del Gremi d'Agricultors, de la Cambra Oficial Agrícola, de la Cambra Oficial de Comerç, els alcaldes de Súria, Callús i Santpedor, el capellà del Batalló de Reus, representants de la Creu Roja de Barcelona, Lleida i Manresa, de la Junta del Cens Electoral, i una comissió de l'Ateneu Obrer, esperaven la comitiva reial a l'Estació de ferrocarrils del Nord (l'actual Renfe)⁽¹⁵⁾.

A les 11:30 arribà el tren amb la comitiva reial encapçalada pel rei Alfons XIII. Abillat de Capità General, el monarca fou rebut per l'himne reial interpretat per la banda de música del Batalló de Caçadors de Reus, hostatjat a **la caserna del Carme** (<https://historiademanresa.wordpress.com/2016/03/21/el-convent-del-carme/>). Després d'un breu discurs de benvinguda pronunciat per l'alcalde Pere Armengou, el Rei es dignà contestar que *mi visita no es más que para prestar consuelo á los afligidos en favor de los cuales estoy dispuesto a hacer lo que pueda*⁽¹⁶⁾. La comitiva,

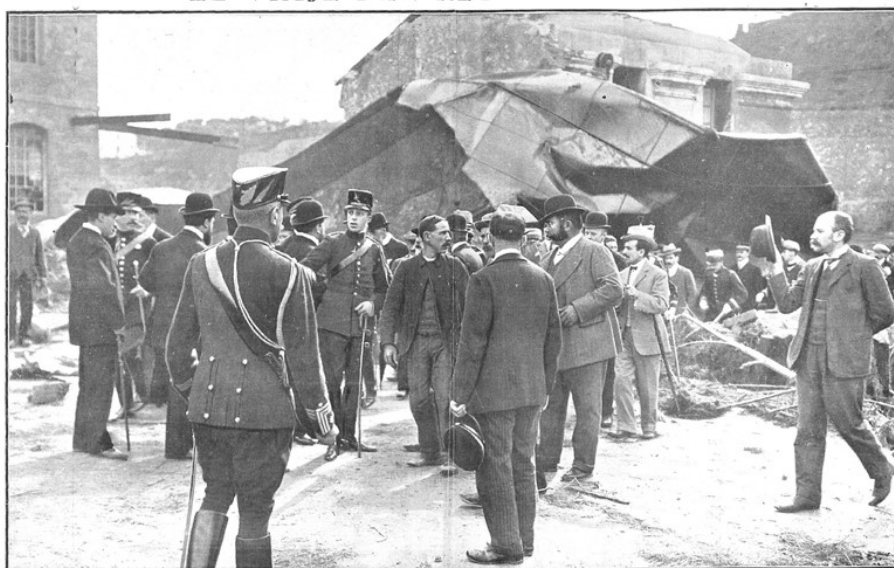
encapçalada pel rei, l'alcalde Pere Armengou, el diputat a Corts Leonci Soler i March i el Cap de Govern Antoni Maura, i seguida a segona fila per les altres personalitats, van enfilear de seguida la carretera fins al Pont de Sant Francesc per dirigir-se cap a l'estació del ferrocarril econòmic anomenada Manresa Riu⁽¹⁷⁾, on el president del Consell d'Administració de la companyia, el senyor Pons i Henrich, i el gerent, el senyor Bonet, explicà les destrosses a la comitiva⁽¹⁸⁾. El seguici continuà la seva visita al gasòmetre, a la fàbrica dels Panyos, a la fàbrica de Can Carné, fàbrica del Pont de Fusta i fàbrica del Pont Vell⁽¹⁹⁾.

Detall de la comitiva encapçalada per Alfons XIII, Antoni Maura, Pere Armengou i Leonci Soler a l'alçada de la banda sud del Pont de Sant Francesc apareguda ala revista *La ilustración artística* el dia 28 d'octubre de 1907. Noti's a mà dreta i al fons l'estació dels ferrocarrils del nord, indret on a les 10:30 del diumenge 20 d'octubre va arribar la comitiva. Font: Ministeri de Cultura

EL VIAJE DEL REY Á CATALUÑA

Suplemento al núm. 220

Don Alfonso XIII, informado por un obrero, viendo los estragos causados por la inundación en la fábrica del gas de Manresa

Fotografia publicada per la revista *Nuevo Mundo* el 24 d'octubre

de 1907 on es veu el rei Alfons XIII visitant el gasòmetre de Manresa, arruïnat per les inundacions del 12 d'octubre. Font: Biblioteca Nacional de España

Fotografia feta per Jaime Muñoz de Baena, reporter de la revista *La ilustración española y americana*, en el moment en què la comitiva visita l'estació de Manresa-Riu. Font: Biblioteca Nacional de España

Fotografia feta per Jaime Muñoz de Baena i publicada el 30 d'octubre de 1907 a la revista *La ilustración española y americana* on es veu la comitiva encapçalada per Alfons XIII al Passeig del Riu. Font: Biblioteca Nacional de España

El recorregut descrit es deuria fer en menys d'una hora, atès que a les 11:45 el rei va pujar al vehicle que l'havia de conduir a Sùria, estroncant així la previsió inicial que el monarca visités el centre de la ciutat. Una comitiva formada per 24 automòbils esperava les autoritats al final del Passeig del Riu⁽²⁰⁾, segurament a la vora del Pont Vell. Així, la visita del rei i el president del govern a Manresa es va produir entre les 10:30 i les 11:45 del diumenge 20 d'octubre de 1907. Tanmateix, la visita del monarca a Sùria encara va ser més breu, ja que a les 13:30 sortia el tren reial en direcció Calaf, on després d'agafar de nou l'automòbil, va visitar Torà i Ponts⁽²¹⁾. Pel que fa a les autoritats presents a Manresa que havien de

tornar a Barcelona com ara el Governador Civil Àngel Ossorio o el President de la Diputació Enric Prat de la Riba, cal dir que van tornar amb cotxe pels volts de les 21:00⁽²²⁾.

Els efectes de la riuada i els ajuts econòmics

Segons un memorial que la Cambra de Comerç va entregar al rei Alfons XIII durant la seva visita a Manresa, les riuades del 12 d'octubre de 1907 havien causat la paralització de l'activitat de 44 fàbriques des de Cardona fins a Monistrol de Montserrat, la qual cosa suposava l'aturada de 175.000 fusos de filar, 4.500 telers i la vaga forçosa de 10.000 dones, que de mitjana guanyaven 2,5 pessetes per dia de treball. Malgrat que la reconstrucció fos ràpida, en el millor dels casos no s'hauria enllestit en menys de tres mesos, raó per la qual calia donar una sortida a la inactivitat de totes aquestes obreres. Sembla que el treball masculí, quantificat en uns 5.000 homes, no preocupava tant atès que la reconstrucció de les diferents infraestructures malmeses per l'aigua podria absorbir la seva càrrega de treball. Així mateix, el memorial quantificava en 2.000.000 de pessetes el capital necessari per tal que les indústries poguessin refer les seves infraestructures hidràuliques (canals de captació, etc) i en 5.000.000 de pessetes el cost de reparar o reposar la maquinària feta malbé. De la mateixa manera, la Cambra Agrícola del Pla de Bages també va entregar al monarca una estimació dels danys que els aiguats havien causat a l'agricultura, que entre Súria, Rajadell, Castellbell, Sant Martí de Torroella, Callús, Castellgalí, Sant Mateu de Bages i Manresa pujaven a poc més de 512.000 pessetes⁽²³⁾.

Sigui com sigui, i més enllà dels donatius del propi monarca, que en la seva visita a Manresa va prometre donar 11.000 pessetes en ajuda als damnificats⁽²⁴⁾, el cert és que **La Gazeta de Madrid** del 26 d'octubre de 1907, l'equivalent de l'actual Boletín Oficial de l'Estat (<http://www.boe.es>), va publicar la Llei, òbviament sancionada pel mateix monarca, en què es concedia un crèdit extraordinari per valor de 1.250.000 pessetes destinat a l'auxili de les famílies pobres damnificades per les riuades⁽²⁵⁾. Encara que no es citi, es pot entendre que més o menys 1.000.000 de pessetes anava destinat als damnificats de les riuades a Catalunya, mentre que 250.000 pessetes estava destinada als afectats de Màlaga. Hom s'inclina a pensar així per la publicació el dia 11 d'octubre de 1907 d'un projecte de Llei autoritzat pel monarca per tal de destinar un crèdit extraordinari de 200.000 pessetes en ajut dels damnificats de les riuades de setembre⁽²⁶⁾. Atès que el dia següent es van produir les riuades a Catalunya, l'increment del crèdit de 200.000 a 1.250.000 pessetes així sembla indicar-ho.

Per altra banda, i en ajut dels propietaris industrials, el 30 d'octubre de 1907 es publicava a la Gazeta de Madrid la Reial Ordre per la qual hom podia donar de baixa les riqueses

rústiques, pecuàries o urbanes retroactivament fins al dia de les inundacions per tal de no haver de tributar⁽²⁷⁾.

El greuge entre Catalunya i Andalusia, i Manresa com la *ciudad santa de los catalanista furibundos* per raó de les Bases de Manresa

Com que una part molt important de la informació que s'ha aportat en les dues entrades sobre les inundacions que van afectar Manresa el vespre del 12 d'octubre de 1907 s'ha extret de diverses fonts de premsa, crida l'atenció la diferent visió que des de Catalunya i des de Madrid, en qualitat de capital d'Espanya, es va tenir dels aiguats i les seves conseqüències.

La primera visió que cal destacar és la del diari manresà, catalanista i conservador *El Pla de Bages* que en la seva edició del 21 d'octubre de 1907 deia el següent:

Els nostres germans (?) de Madrid

Els que llegèxen els diaris de la capital de les Espanyes han observat que "El Liberal" d'ans d'ahir portava tres petits telegrams referents a la informació de les inondacions de Catalunya, el que va arribar ahir no'n diu ni una sola paraula, absolutament ni una paraula. "El Imparcial" segeuix demostrant el mateix afecte.

Per que aquèst silenci, a que ve fer el buit al entrorn d'una calamitat pública tan horrorosa com la que afligeix a n'els nostres germans de les conques del Cardoner, Llobregat, Segre y Fluvià? Que realment no consideren les desgracies de Catalunya tan de doldre com les de qualsevol altre regió Espanyola?

Els diaris catalans han donat a les desgracies de Málaga total'atenció y tot l'aucsili moral y material que calia; per que no'ns han de tractar a nosaltres ab igual correspondencia? Tinguin present tots els catalans la conducta dels diaris de Madrid. Quan se passa una desgracia es quan se conèxen els veritables amics⁽²⁸⁾.

La crítica d'aquest diari dels regionalistes catalans és prou eloqüent i, certament, bastant fonamentada, però el més paradoxal es que quan els diaris satírics de Madrid es van ocupar del tema, van fer-ho d'una manera ben curiosa. Així, en la seva edició del dia 20 d'octubre de 1907, el setmanari satíric madrileny *Gedeón*⁽²⁹⁾ publicava la següent vinyeta que situava Manresa a l'epicentre del catalanisme polític per mor de **Les Bases de Manresa**:

Si bé és cert que la vinyeta no és especialment punyent, en el text de la publicació sí que s'hi estableix una suposada diferència de tracte per part del govern (del rei ni se'n parla atès que hauria pogut comportar conseqüències funestes) entre Andalusia i la Catalunya catalanista de **Puig i Cadafalch**, així com un interès mutu entre la visita de Maura a Catalunya per obtenir el suport parlamentari de Solidaritat Catalana per aprovar la **Ley de la Administración Local** que pretenia acabar amb el caciquisme.

Però abans de reproduir el text, malgrat la seva eloqüència i loquacitat, cal fer un parell d'apunts més per entendre'l del tot. Josep Puig i Cadafalch era l'any 1907 diputat a les Corts espanyoles en representació de **Solidaritat Catalana**, el partit polític catalanista de coalició que el 21 d'abril de 1907 havia arrasat en les eleccions a Catalunya. El 15 de juny d'aquell any, en una intervenció a les Corts, en el seu discurs va fer servir una analogia amb una flauta que com veurem apareix recurrentment, i que segons el diari de sessions de les Corts deia així: *"Yo no sé si sabréis un cuento de mi tierra, un cuento irreverente, pero gráfico. Era un pastor que tenía una flauta mágica, a cuyo son hacía bailar a quien le escuchaba. Fue el pastor condenado a muerte, y cuando iba subiendo la escalera de la horca, pidió al juez que le permitiera sonar su tosco instrumento y en cuanto lo sonó, los magistrados empezaron a bailar, los soldados que le guardaban bailaron también, las togas y los uniformes danzaban, y nadie podía contra el pobre pastor que tenía en sus manos la débil flauta. Esta es nuestra fuerza; tenemos en nuestras manos esa flauta mágica; tenemos en nuestras manos el espíritu nacional de un país, que eso quiere decir, aunque os riáis, la flauta del cuento"*⁽³⁰⁾.

Així, en el text publicat per Gedeón s'hi llegeix el següent:

- Asustado vengo, Gedeón, de lo que saben hoy las criaturas.*
- ¿Y ello?
 - *Que me encontré en el portal al chico de la portera, y se me ocurrió hacerle algunas preguntas para apreciar su grado de instrucción. ! Admirable, amigo mío, verdaderamente admirable! No parece el chico de la portera; parece la flauta de Puig y Cadafalch.*
 - ¿Qué le preguntaste, Calínez?
 - Le pregunté primeramente que cómo se va á Málaga, y me contestó que metido en un cajón.*
 - ¿En un cajón?
 - *Sí, en un cajón, en cuya cubierta dice: "Pasas de Málaga."*

– !Ah! ya, pasas de Málaga, y te vas a cualquiera otra parte. !Caramba, el chico de la portera sabe, efectivamente, casi tanto como Maura! ¿Qué más preguntas le hiciste?

Le pregunté también de cuántas clases eran las inundaciones, y me respondió que dos: líquidas y solidarias.

– !Hombre, no conocía yo las inundaciones de este género!

– !Pues no te quepa duda, las hay! !Cuando el chico de la portera lo dice!

Las inundaciones líquidas, según él y Bertrán y Musitu, no tiene importancia ninguna. Cierto que pueden arrebatarse, como ha sucedido en Málaga, muchas vidas; pero con que Andrade tome el tren, por tomar algo, y con que las Cortes voten á regañadientes de Bertrán 200.000 pesetas para viudas, huérfanos y damnificados, ya se acabó la inundación. En cambio, las inundaciones solidarias son verdaderamente terribles y atrozmente lamentables. Para contrarrestar sus espantosos efectos hay que recurrir en seguida al millón, como si se tratase de una minuta del mayestático D. Nicolás, y ya Andrade no sirve para nada, como sospechábamos todos. Es preciso que acudan al lugar de la catástrofe las más altas representaciones del Estado, con el jefe del Gobierno en concepto de calamidad responsable, y así y todo los diputados de la comarca damnificada se quedan haciendo gestos desdeñosos, como diciendo: !no sois capaces de comprender nuestras inundaciones! Claro, amigo mío, que en nuestra juventud no existían estas calamidades solidarias y siempre la inundación era accidente producido por un líquido: lluvia, desbordamiento de pantano, arcadas de Osma; pero en estos felices tiempos Maura y el chico de la portera hasta las catástrofes han cambiado de causa, de desarrollo y aun de consecuencias.

– Menos mal, Calínez, si éstas son más bonacibles que las originadas por las inundaciones líquidas.

– Quitale de ahí, Gedeón, son mucho peores. Me lo ha dicho también el chico de la portera. ¿A que no sabes tú qué consecuencias tan terribles puede tener la inundación de Manresa, que todos lamentamos?

– !Dios mío, me dejas aterrado...! Yo sabía que habían tenido que suspender su trabajo varias fábricas, viéndose próximos á la ruina varios industriales de mediano capital y, por consiguiente, cercanos al hambre muchos trabajadores... Ya esto me angustiaba de corazón; pero tus palabras me hacen sospechar mayores daños. Dime, ¿por ventura tenía Puig y Cadafalch la flauta sobre las bases de Manresa, y al socavar la inundación los cimientos de la ciudad, se la ha llevado?

– Peor todavía.

– No cabe más. ¿Qué haremos los españoles si ese prodigio solidario no vuelve á tocarla?

– Te digo, amigo mío, que las consecuencias de la catástrofe alcanzan unas proporciones insólitas.

– ¿Pues qué va á pasar, Calínez?

– Que el proyecto de Administracion local, la obra del supergenio casi divino, va á ir desde ahora como una seda en el Congreso.

– Tienes razón; ni esas grandes catástrofes norteamericanas, inverosímiles á fuerza de espantosas, producen más terribles efectos. ! Nos ha divertido el temporal que descargó sobre Cataluña! ¿Pero será cierto lo que dices? ¿No habrá remedio á daño tan grande?

– La gente sospecha que no. La gente dice, y ojalá se equivoque, que en

una conferencia celebrada por el super Maura y el mayestático D. Nicolás, que es el que parece que ahora le integra, le diputa y le objetiva, quedó acordada la salida de Maura para Manresa, dando un pequeño rodeo por Málaga con objeto de saludar al Palo, y llevarle Memorias de Sánchez Toca. A cambio de esta muestra de buena voluntad gubernativa para la ciudad santa de los catalanistas furibundos, ¡qué demonio!, se procurará ganar el tiempo que ahora se pierde por ausencia del jefe de Gobierno, apresurando y facilitando todo lo posible la discusión del incomparable proyecto, y D. Antonio podrá recrearse en su obra mucho antes de lo que suponía, y tal vez sin que sea preciso meter un ratón entre las hojas del Reglamento del Congreso para que las roa á su gusto.

– *!Santa Cruz de Mudela nos valga!*

– *!Ca, ya no nos vale para nada, Gedeón, estamos cazados!*

[...]

La càrrega satírica del text és prou eloqüent, però més enllà de l'atac constant contra Solidaritat Catalana i Puig i Cadafalch com el seu líder, contra el govern d'Antoni Maura i el seu projecte de Llei per acabar amb el caciquisme, etc., el que més crida l'atenció des de l'òptica manresana és la identificació de Manresa com a *la ciudad santa de los catalanistas furibundos* com a conseqüència de **Les Bases de Manresa** de 1892, posant de manifest que aquest acte fundacional del catalanisme polític encara continuava sent blanc de les crítiques després de 17 anys d'haver-se dut a terme.

Portada del setmanari satíric madrileny *Gedeón* del diumenge 20 d'octubre de 1907, en que sarcàsticament es denuncia el suposat tracte de favor vers Catalunya per part d'Antoni Maura, President del Consell de Ministres, en detriment d'Andalusia. Ambdues zones havien patit fortes inundacions amb pocs dies de diferència. Font: Ministeri de Cultura

BIBLIOGRAFIA

- (1) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1057. Manresa, 15 d'octubre de 1907
- (2) *Ibídem*
- (3) *Ibídem*
- (4) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1058. Manresa, 16 d'octubre de 1907
- (5) *Ibídem*
- (6) *Ibídem*

- (7) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1059. Manresa, 17 d'octubre de 1907
- (8) *Ibídem*
- (9) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1060. Manresa, 18 d'octubre de 1907
- (10) *La Vanguardia*. Any XXVI, número 12504. Barcelona, 21 d'octubre de 1907
- (11) *El Poble Català*. Any IV, número 613. Barcelona, 21 d'octubre de 1907
- (12) *La Vanguardia*. Any XXVI, número 12504. Barcelona, 21 d'octubre de 1907
- (13) *Ibídem*
- (14) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1061. Manresa, 21 d'octubre de 1907
- (15) *Ibídem*
- (16) *Ibídem*
- (17) *Ibídem*
- (18) *La Vanguardia*. Any XXVI, número 12504. Barcelona, 21 d'octubre de 1907
- (19) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1061. Manresa, 21 d'octubre de 1907
- (20) *Ibídem*
- (21) *Ibídem*
- (22) *Ibídem*
- (23) *Ibídem*
- (24) *Ibídem*
- (25) *La Gazeta de Madrid*. Año CCXLVI. Número 299. Sábado 26 de octubre de 1907.
- (26) *La Gazeta de Madrid*. Año CCXLVI. Número 284. Sábado 11 de octubre de 1907.
- (27) *La Gazeta de Madrid*. Año CCXLVI. Número 303. Miércoles 30 de octubre de 1907.
- (28) *El Pla de Bages*. Any IV, número 1061. Manresa, 21 d'octubre de 1907

(29) *Gedeón*. Año XII, número 621. Madrid, 20 de octubre de 1907

(30) Josep Puig i Cadafalch. *Memòries*. Biblioteca Abat Oliba. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Setembre de 2003

Sin categoría

Un pensament sobre “Les inundacions del 12 d'octubre de 1907 i la visita del rei Alfons XIII a Manresa (part II) – Manresa com “la ciudad santa de los catalanistas furibundos””

1. Retroenllaç: [18/07/2024 | La foto del Pep](#)

CREA UN LLOC WEB GRATUÏT O UN BLOG A WORDPRESS.COM. DE ANDERS NORÉN.